

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseutu –
Paras kasvupaikka lapsille:
Loppuraportointi

Loppuraportin sisällöt

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

1. Hankkeiden yleiskuva
2. Yhteenvedo hankkeen tuloksista
3. Opinpolkuindeksi-työkalu ja sen sisällöt
4. Toimenpiteet ja niiden toteuttaminen
5. Toimenpiteet hankkeen loputtua

Tampereen kaupunkisedun koulusegregaation ja alueellisen eriytymisen ehkäisy (TAKE)

- OKM:n ja YM:n rahoittama hanke 2022–2023
- Korkeakouluharjoittelija (2) ja projektitutkija (1)
- Maankäytön ja sivistyspalvelujen yhteistyökäytännöt –selvitys
- Pilottiselvitys arjen toimintaympäristöjen osallisuus- ja arviointimallin kehittämiseen –selvitys
- Opinpolkuindeksi-työkalu
- Loppuraportti

Tampereen kaupunkiseutu: Paras kasvupaikka lapsille

- OKM:n rahoittama hanke 2023–2025
- Hankekoordinaattori (1)
- Opinpolkuindeksin jatkokehittäminen
- TAKE-hankkeen loppuraportissa esiteltyjen toimenpiteiden toimeenpano
- Selvitys Tampereen kaupunkiseudun päiväkotien ja alakoulujen tilojen käyttöön liittyen
- Selvitys painotetun opetuksen oppilasvirroista ja mahdollisuudesta järjestää painotettu opetus tuntimuotoisena luokkamuotoisen sijaan
- Selvitys kaupunkiseudun koulujen ja kirjastojen välisestä yhteistyöstä

Yhteenveto hankkeen tuloksista

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Hyvinvointi-indeksissä näkyvät alueelliset erot näkyvät myös oppilaaksiottoalueita tarkasteltaessa
- Alueellisia eroja nähtävissä myös lapsiperhetiedoissa (pienituloisuus, yksinhuoltajuus, vieraskielisten osuus)
- Kouluterveyskyselyssä seudun koulujen vastaukset lähellä kansallisia keskiarvoja, keskiarvoista poikkeavat koulut eivät sijaitse hyvinvointi-indeksin valossa eriytyneillä alueilla
- Hyvinvointi-indeksin mukaisilla heikommilla hyvinvoinnin alueilla nähtävissä jossain määrin heikompia päättöarvosanoja kuin hyvinvointi-indeksin valossa paremmilla alueilla
- Päättöarvosanoja tarkasteltaessa on huomioitava, että vuosien välillä on merkittäviä eroja, joten yksittäisen vuoden päättöarvosanoista ei kannata vetää liian pitkälle meneviä päätelmiä, vaan on seurattava pidempiä trendejä
- Seudulla hakeudutaan tasaisesti lukioihin ja ammatilliseen koulutukseen peruskoulun jälkeen

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Opinpolkuindeksi

Indeksin sisällöt ja tulokset

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

- PowerBI-työkalu Tampereen kaupunkiseudun asiantuntijoiden suunnittelutyön tueksi
- Sisältää tietoja Tilastokeskuksen ruututietoaineistosta, lapsiperheistä, kouluterveyskyselystä, päättöarvosanoista, poissaoloista ja toiselle asteelle hakeutumisesta
- Opinpolkuindeksiä on hankkeen aikana päivitetty useampia kertoja ja sinne on vuosittain lisätty uudet tiedot päättöarvosanoista sekä toiselle asteelle hakeutumisesta
- Hyvinvointi-indeksin tiedot päivitettiin vuoden 2023 ruututietoaineistolla keväällä 2025 ja kouluterveyskyselyn tiedot löytyvät vuosilta 2021 ja 2023
- Opinpolkuindeksin seuraava suurempi päivitys olisi tarkoitus tehdä vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tulosten julkaisun yhteydessä ja siitä eteenpäin indeksi päivitetään joka toinen vuosi, kun kouluterveyskyselyn tiedot julkaistaan

Hyvinvointi-indeksi

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Hyvinvointi-indeksi sisältää tietoja Tilastokeskuksen ruututietoaineistosta (työllisyys, korkeakoulutettujen osuus ja mediaanitulot)
- Opinpolkuindeksissä hyvinvointi-indeksin tietoja tarkastellaan yläkoulujen oppilaaksiottoalueiden tasolla
- Opinpolkuindeksi sisältää hyvinvointi-indeksin tiedot ruututietoaineistosta vuosilta 2020 ja 2023
- Hyvinvointi-indeksissä ruututasolla nähtävät erot hyvinvoinnissa näkyvät myös yläkoulualueita tarkasteltaessa
- Hyvinvointi-indeksissä tapahtuvat muutokset ovat hitaita, sillä asuinalueita ja niiden väestöä muovaavat muutokset tapahtuvat pitkällä aikavälillä

- Opinpolkuindeksi sisältää kouluterveyskyselyn vuosien 2021 ja 2023 valitut tiedot yläkoulukohtaisesti
- Kouluterveyskyselyn valittujen indikaattoreiden tarkoituksena on antaa tietoa kouluun kiinnittymisestä ja kouluviihtyvyydestä
- Tampereen kaupunkiseudun koulujen tulokset kouluterveyskyselyn valituissa indikaattoreissa ovat suurilta osin lähellä kansallisia keskiarvoja, mutta kyselyn vastausten perusteella osa kaupunkiseudun yläkouluista poikkeaa kansallisesta keskiarvosta
- Kouluterveyskyselyn tulokset voivat yksittäisten kyselyiden välillä vaihdella merkittävästikin, sillä ikäluokat ovat keskenään erilaisia ja vastauksiin vaikuttavat seikat ovat moninaisia
- Kouluterveyskyselyä tarkasteltaessa on tärkeä seurata tulosten kehityssuuntaa ja pidempiaikaista kehitystä

Päätöarvosanat 1/2

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Opinpolkuindeksiin on kerätty kaupunkiseudun päätöarvosanoja yläkoulukohtaisesti vuosilta 2023 ja 2024
- Opinpolkuindeksissä päätöarvosanoja tarkastellaan kolmessa kategoriassa:
 - 1) Hyvän osaamisen tason saavuttaneet (keskiarvo 8 ja korkeampi)
 - 2) Hyvän osaamisen ja heikon osaamisen väliin jäävät (keskiarvo 6–7,99)
 - 3) Heikolle osaamisen tasolle jääneet (keskiarvon 6 alle jääneet)
- Keskiarvot Opinpolkuindeksiin on laskettu lukuaineiden päätöarvosanoista
- Päätöarvosanoja tarkasteltaessa kaupunkiseudun yläkoulujen välillä näkyy selkeitä eroja saavutetun osaamisen tasossa, mutta vuosien välillä voi olla suuriakin eroja, joten yksittäisen vuoden päätöarvosanat eivät vielä kerro paljoakaan pidempiaikaisesta osaamisen muutoksesta
- Päätöarvosanoja tarkasteltaessa tulisi kiinnittää huomiota siihen, mihin suuntaan keskiarvot kehittyvät seuraavien vuosien aikana

Päätöarvosanat 2/2

- Vuosien 2023 ja 2024 päätöarvosanojen keskiarvoja tarkasteltaessa voidaan huomata, että vuosien välillä voi olla melko suuriakin eroja
- Päätöarvosanojen keskiarvoja tarkasteltaessa onkin hyvä jatkaa seuranta ja tarkastella pidempiä kehityskulkuja, jotta voidaan paremmin ymmärtää koulujen välisiä eroja sekä oppimistulosten suuntaa
- Yksittäiset muutokset vuosien välillä eivät vielä kerro alueellisten erojen kasvusta, mutta pidempiaikaisen seurannan kautta voidaan nähdä mahdollisia muutoksia koulujen välillä
- Huomioitavaa on, että päätöarvosanoja tarkasteltaessa kaupunkiseudun koulujen välillä on nähtävissä eroja oppimistuloksissa, mutta vuosien välillä voi olla suurtakin vaihtelua myös koulujen sisällä

Toiselle asteelle hakeutuminen

- Opinpolkuindeksiin on kerätty tietoja Tampereen kaupunkiseudun peruskoulun päättäneiden toiselle asteelle hakeutumiseen liittyen
- Hakeutumista tarkastellaan lukioon, ammatilliseen koulutukseen ja tutkintoon valmentavaan koulutukseen (TUVA) ensisijaisesti hakeutuneiden määrien kautta
- Toiselle asteelle hakeutumista tarkasteltaessa ei ole tarkoitus arvottaa eri jatko-opintoja, vaan tarkastella sitä, miten seudun kouluista hakeudutaan lukioihin sekä ammatilliseen koulutukseen
- Kokonaisuudessaan Tampereen kaupunkiseudulla hakeudutaan melko tasaisesti lukioihin ja ammattikouluihin, mutta seudun koulujen joukossa on myös poikkeuksia, joissa hakeutuminen on epätasaista
- Kuntien sisällä on myös eroja koulujen välillä siinä, kuinka paljon oppilaita hakeutuu lukioon ja ammatilliseen koulutukseen

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

TAKE-hankkeen toimenpiteet ja toteutus Paras kasvupaikka lapsille- hankkeen aikana

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Toimenpiteiden toteutus

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- TAKE-hankkeessa esiteltyjä toimenpiteitä lähdettiin toteuttamaan osana Paras kasvupaikka lapsille-hanketta
- Osa toimenpiteistä oli hankkeen sisällä toteutettavia (esimerkiksi tiedon kerääminen varhaiskasvatuksesta ja Opinpolkuindeksi-työkalun kehittäminen) ja osa toimenpiteistä liittyivät kuntien omaan työhön opetuspalveluissa ja sivistyksen toimialalla
- Seuraavissa dioissa esitellään TAKE-hankkeen toimenpiteet ja kerrotaan, miten toimenpiteitä on lähdetty toteuttamaan
- Toimenpiteet, joita ei ole hankkeen aikana käynnistetty, suositellaan käynnistämään mahdollisimman pian hankkeen päättymisestä huolimatta

Varhaiskasvatuksen tavoitteet koulusegregaation ehkäisyyn

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Varmistetaan varhaiskasvatuksen laatu koko seudun alueella ja kiinnitetään erityisesti huomiota palveluiden saatavuuteen sekä riittävyyteen.
 - Vahvistetaan henkilökunnan osaamista ja varmistetaan henkilöstön riittävyys kaikissa seudun yksiköissä.
 - Vahvistetaan opinpolun yhtenäisyyttä varhaiskasvatuksesta peruskouluun.
 - Kehitetään uusia tapoja kerätä tietoa varhaiskasvatuksen laadusta ja palveluiden riittävyydestä.
- Palveluseteliselvitys ja seudullisten laatukriteerien luominen
 - Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen liitetty osaksi seudullista tiekarttaa vuosille 2024–2027
 - Jatkuva yhteistyö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä
 - Hankkeessa tehtiin selvitys päiväkotien tilojen käytöstä vapaaajalla, tarvitaan vielä uusia tapoja kerätä tietoa varhaiskasvatuksen laadusta ja palveluiden riittävyydestä

Perusopetuksen toimenpiteet koulusegregaation ehkäisyyn 1/2

- Seurataan positiivisen erityiskohtelun rahoituksen tarvetta ja tarvittaessa otetaan rahoitus käyttöön kaupunkiseudun kunnissa.
- Varmistetaan nopea ja yhdenmukainen oppimisentuentarpeen arviointi kaikissa kaupunkiseudun kuntien kouluissa sekä riittävä erityisopettajien määrä vaaditun tuen toteuttamiseksi.
- Jatketaan opinpolkuindeksin kehittämistyötä, jotta sen avulla voidaan paremmin tunnistaa ja seurata alueelliseen eriytymiseen ja koulusegregaatioon kohdistuvia toimia sekä muutoksia kaupunkiseudulla.
- Opinpolkuindeksin avulla seurataan koulujen välisiä eroja ja rahoituksen käynnistämistä arvioidaan päivitysten yhteydessä
- Tuen uudistamisen myötä kaupunkiseudun kuntien arviointikäytäntöjä yhdenmukaistetaan, kun tuen uudistus käynnistyy
- Opinpolkuindeksiä on päivitetty uusilla tiedoilla ja indeksiin lisätään uusia indikaattoreita (poissaolot, Move)

Perusopetuksen toimenpiteet koulusegregaation ehkäisyyn 2/2

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Kehitetään luokanvalvojina/ohjaajina toimivien opettajien luokanohjauksessa tarvittavia taitoja yhdessä seudullisen osaamisen kehittämispalvelu Osakkeen kanssa.
- Vahvistetaan koulujen ja kirjastojen yhteistyötä lukutaidon vahvistamiseksi erityisesti koulupolun alussa.
- Selvitetään painotetun opetuksen oppilasvirtoja ja mahdollisuutta järjestää painotettu opetus luokamuotoisen opetuksen sijaan tuntimuotoisena.
- Luokanohjauksen kehittäminen Osakkeen kanssa siirtyy eteenpäin
- Hankkeessa tehtiin selvitys koulujen ja kirjastojen yhteistyöstä ja vuonna 2026 toteutetaan kaupunkiseudun Koko seutu lukee-kampanja kirjastojen kanssa
- Hankkeessa tehtiin selvitys painotetun opetuksen oppilasvirroista kaupunkiseudulla ja kunnat ovat ottaneet käyttöön tuntimuotoisia painotetun opetuksen järjestämistapoja

Hallintoon kohdistuvat toimenpiteet segregaaation ehkäisemiseksi

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

- Vahvistetaan hallinnonalojen välistä yhteistyötä alueelliseen eriytymiseen ja koulusegregaatioon liittyvissä toimissa. Sivistyspalvelutyöryhmä keskustelee säännöllisesti kokouksissaan koulusegregaatioon liittyvästä työstä ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä edistetään.
- Vahvistetaan koulun sisällä toimivien ammattilaisten välistä yhteistyötä sekä ymmärrystä ammattilaisten toimintamalleista omalla alallaan.
- Hanketta on esitelty tasaisin väliajoin sivistyspalvelutyöryhmässä ja Opinpolkuindeksi-työkalu on avattu sivistyspalveluiden asiantuntijoiden lisäksi maankäytön asiantuntijoiden käyttöön
- Ammattilaisten välisen yhteistyön kehittäminen jatkuu yhdessä hyvinvointialueen kanssa

Toimenpiteet hankkeen loputtua

- Jatketaan segregaatiokehityksen seurantaan kaupunkiseudulla Opinpolkuindeksi-työkalun avulla
- Vahvistetaan lasten ja nuorten kouluun kiinnittymistä koulupolun alusta alkaen osallistamalla oppilaita koulun toimintaan
- Vahvistetaan lapsille ja perheille tarjottavaa tukea yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- Yhdenmukaistetaan opettajien arviointeja kaupunkiseudun kouluissa vahvistamalla opettajien arviointiosaamista
- Lisätään koulun ja kodin välistä yhteistyötä avoimella ja ajankohtaisella tiedottamisella sekä yhteistyökokeiluilla (esimerkiksi päiväkotien iltapäiväkahvit)
- Varmistetaan opetusmateriaalien ja -välineiden ajankohtaisuus riittävällä rahoituksella kouluille

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Kiitos!

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi